



Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет економічних відносин та фінансів
Кафедра економіки та бізнесу

МІЖНАРОДНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ

Методичні вказівки для практичної роботи

Харків 2024

**Міністерство освіти і науки України ДЕРЖАВНИЙ
БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет економічних відносин та фінансів
Кафедра економіки та бізнесу**

МІЖНАРОДНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ

**Методичні вказівки для практичної роботи здобувачів першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 292 Міжнародні
економічні відносини ОПП Міжнародна економіка**

**Затверджено рішенням
Науково – методичної ради
факультету економічних
відносин та фінансів
Протокол № 10 від 30.10.2024 р.**

Харків 2024

УДК 327.7

М 41

Схвалено на засіданні кафедри економіки та бізнесу
Протокол № 2 від 2 вересня 2024 року

Рецензенти:

Лариса Чернишова, доцентка кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна канд. екон. наук, доцентка

Руслана Левкіна, професорка кафедри підприємництва та торгівлі Національного університету «Одеська політехніка», д-р економічних наук, професорка

М 41 Міжнародна безпека України: методичні вказівки для практичної роботи здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини ОПП Міжнародна економіка/ укладачі: К.Ю. Величко, Я.М. Котко; ДБТУ. – Харків : [б. в.], 2024. – 30 с.

Методичні вказівки з дисципліни «Міжнародна безпека України» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти розроблені з метою забезпечення ефективного засвоєння теоретичного матеріалу та формування практичних навичок. Методичні вказівки містять: ключові поняття за темами, питання для контролю знань, практичні завдання, які спрямовані на застосування теоретичних знань у вирішенні актуальних проблем міжнародної безпеки, список рекомендованої літератури, який включає сучасні джерела для поглибленого вивчення початкової дисципліни.

Методичні вказівки є ефективним інструментом для організації навчального процесу та сприяють системному засвоєнню теоретичних аспектів навчальної дисципліни, а також розвитку навичок аналізу, оцінки та вирішення актуальних проблем у галузі міжнародної безпеки.

УДК 327.7

Відповідальні за випуск:

Катерина Величко, канд. екон. наук., доцентка кафедри економіки та бізнесу

Яна Котко, канд. екон. наук, доцентка кафедри економіки та бізнесу

© Величко К.Ю.,
Котко Я.М., 2024
© ДБТУ, 2024

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Міжнародна безпека України» вивчає та систему міжнародних відносин, що заснована на дотриманні усіма державами загально визнаних принципів і норм міжнародного права, виключаючи вирішення спірних питань і розбіжностей між ними за допомогою сили або загрози.

Метою дисципліни є формування у здобувачів комплексного розуміння системної сутності національної та міжнародної безпеки, принципів їх формування та взаємозв'язку між національною, регіональною та глобальною безпекою.

Дисципліна спрямована на створення теоретико-методологічного підґрунтя для оволодіння здобувачами навичок аналізу та оцінки процесів забезпечення національної та міжнародної безпеки в умовах глобалізації.

Основними завданнями є дослідження еволюції систем безпеки, виявлення передумов ефективної взаємодії держав у сфері мирного врегулювання конфліктів, а також розуміння природи загроз і формування стратегій мінімізації їх впливу на міжнародні відносини. Окрему увагу в процесі вивчення приділено дослідженню нормативно-правових засад міжнародної безпеки, їх співвідношенню із законодавством України, а також інституційним аспектам забезпечення безпеки. Здобувачі набувають навичок аналізу та оцінки безпекових процесів, їхнього впливу на окремі країни, регіони та міжнародну систему в цілому.

Завдання дисципліни «Міжнародна безпека України» полягають у наступному:

формування у здобувачів розуміння системної сутності міжнародної безпеки, принципів її формування та усвідомлення взаємозв'язків між національною, регіональною та глобальною безпекою;

створення теоретико-методологічного підґрунтя для оволодіння вміннями та навичками аналізу особливостей забезпечення міжнародної безпеки в умовах глобалізації;

дослідження еволюції системи міжнародної безпеки та визначення ключових передумов ефективної взаємодії країн у сфері мирного врегулювання конфліктів і розбіжностей у міжнародних відносинах;

розуміння природи загроз міжнародній безпеці та розвиток вмінь і навичок для формування стратегій мінімізації їх впливу на міжнародні відносини;

дослідження нормативно-правових засад міжнародної безпеки в контексті їх взаємозв'язку з чинним законодавством України;

оволодіння знаннями інституційних основ міжнародної безпеки та функцій ключових інститутів у цій сфері;

формування навичок комплексної оцінки впливу загроз міжнародній безпеці на окремі держави, регіональні об'єднання та міжнародну систему оволодіння методами аналізу процесів забезпечення міжнародної безпеки та

оцінки їхніх наслідків для глобальної, регіональної та національної безпеки.

Предметом вивчення дисципліни «Міжнародна безпека України» є система теоретичних та практичних аспектів забезпечення національної та міжнародної безпеки, включаючи механізми, інститути, нормативно-правові засади і стратегії реагування на загрози національному та міжнародному миру в умовах глобалізації, а також взаємозв'язок між внутрішніми та зовнішніми аспектами безпекової політики України на міжнародній арені.

Практична робота здобувачів з дисципліни «Міжнародна безпека України» передбачає виконання навчально-практичного завдання запропонованого викладачем для ефективного засвоєння теоретичного матеріалу та формою реалізації певного способу діяльності при виконанні завдань. Практична робота має всебічну спрямованість на вивчення нового теоретичного матеріалу, набуття практичних навичок та удосконалення наявних знань та вмінь, перевірку результатів навчання.

Вивчення дисципліни покриває такі компетентності:

інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин у цілому та міжнародних економічних, зокрема, а також у процесі навчання, що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетенції:

здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

фахові компетентності:

здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні;

здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері дипломатії та міжнародних економічних відносин;

здатність проводити оцінку та аналіз безпекової компоненти у міжнародних економічних відносинах.

Навчальна дисципліна «Міжнародна безпека України» забезпечує формування таких програмних результатів навчання:

володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них;

розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної

політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції;

здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування;

визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України;

розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи, угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин та дипломатії;

відстоювати національні інтереси України з урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин.

Методичні вказівки розроблено для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» та усіх, хто цікавиться особливостями функціонування міжнародної безпеки та нормативно-правовим засадам міжнародної безпеки, їх співвідношенню із законодавством України, а також інституційним аспектам забезпечення безпеки.

1. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВИМИ МОДУЛЯМИ ТА ТЕМАМИ ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I МІСЦЕ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Тема 1. Становлення та розвиток безпекових досліджень

Теоретично-практична сутність міжнародної безпеки. Аналіз міжнародних принципів забезпечення безпеки на прикладі європейських країн. Оцінка загроз та викликів міжнародної безпеки міжнародних регіонів. Специфіка міжнародних гуманітарних операцій. Миротворчість під час війни. Перспективи миротворчої діяльності України.

Тема 2. Система міжнародної безпеки

Концептуалізація національних інтересів безпеки у сфері міжнародних відносин. Визначення стратегічних цілей та інтересів безпеки в міжнародних відносинах. Стратегічне партнерство як інструмент реалізації міжнародних двосторонніх відносин. Стратегічні комунікації в міжнародних відносинах. Національна безпека як механізм формування геополітичного іміджу. Національна безпека і національні інтереси України в глобалізованому світі.

Тема 3. Правові основи забезпечення міжнародної безпеки

Нормативно-правові основи забезпечення міжнародної безпеки. Співвідношення норм міжнародного та національного законодавства у сфері безпеки. Міжнародна практика, яка регламентує відносини, пов'язані з підтриманням міжнародної безпеки. Міжнародні угоди, які забезпечують національну та міжнародну безпеку. Сучасний стан національної безпеки.

Тема 4. Інституційні основи підтримання міжнародної безпеки

Загальна характеристика спеціалізованих установ: статус, правові основи, принципи голосування та прийняття рішень. Проблеми функціонування системи спеціалізованих установ, їх роль на сучасному етапі. Основні напрями діяльності регіональних міжурядових та неурядових організацій з питань безпеки. Основні напрями діяльності міжнародних установ. Активність України та її місце в діяльності міжнародних організацій в напрямку безпеки.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

ГЛОБАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ ТА ПОЛІТИКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ: ЕКОНОМІЧНИЙ, ПРОДОВОЛЬЧИЙ ТА ОБОРОННИЙ ВИМІРИ

Тема 5. Стратегії та політика забезпечення міжнародної економічної безпеки

Суть та складові економічної безпеки як багаторівневої системи. Категоріальний апарат економічної безпеки та її базові елементи. Загрози та індикатори економічній безпеці. Стратегічна складова економічної безпеки України. Сучасні технології, які мають вирішальне значення для економічної безпеки. Економічний діалог між країнами. Надзвичайний інструмент економічної безпеки. Напрями забезпечення міжнародного партнерства.

Тема 6. Міжнародна продовольча безпека та напрями її забезпечення

Практичні підходи щодо механізмів забезпечення продовольчої безпеки. Основні принципи і методи неринкового регулювання продовольчих ринків в розвинених економіках. Система державної підтримки сільського господарства, як основи забезпечення продовольчої безпеки. Основне завдання державного регулювання сільського господарства. Передумови, що сприяють стимулюванню виробництва сільськогосподарської та продовольчої продукції. Методичні аспекти державного регулювання стійкого розвитку аграрного сектору в зарубіжних країнах.

Тема 7. Роль НАТО в системі міжнародної та євроатлантичної безпеки

Роль Організації Північноатлантичної організаційну забезпеченні миру та безпеки. Ключові аспекти діяльності НАТО в контексті забезпечення миру та безпеки. Сучасні виклики для безпеки. Шляхи подальшого зміцнення зв'язків НАТО із країнами-партнерами та надання їм більшої підтримки у сфері безпеки. Ключові безпекові інтереси НАТО у в різних регіонах. Сучасні механізми НАТО щодо забезпечення міжнародної безпеки. Потенційні сценарії можливого посилення ролі НАТО у зміцненні безпеки в регіоні. Посилення залученості НАТО до забезпечення миру стабільності в країнах-партнерів.

Тема 8. Україна в системі міжнародної безпеки

Розвиток дипломатії незалежної України. Особливості української дипломатії. Українська дипломатія під час війни з росією. Наукова дипломатія України. Оцінка загроз національній безпеці України. Системи безпеки для України. Участь у міжнародних дипломатичних відносинах України з країнами партнерами у сфері забезпечення національно та міжнародної безпеки.

**Розподіл навчального часу за темами практичної роботи для
здобувачів денної та заочної форми навчання**

№ з/п	Назва теми заняття	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
<i>ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. МІСЦЕ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН</i>			
1	Становлення та розвиток безпекових досліджень	2	1
2	Система міжнародної безпеки	2	1
3	Правові основи забезпечення міжнародної безпеки	4	1
4	Інституційні основи підтримання міжнародної безпеки	2	1
<i>ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ГЛОБАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ ТА ПОЛІТИКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ: ЕКОНОМІЧНИЙ, ПРОДОВОЛЬЧИЙ ТА ОБОРОННИЙ ВИМІРИ</i>			
5	Стратегії та політика забезпечення міжнародної економічної безпеки	2	1
6	Міжнародна продовольча безпека та напрями її забезпечення	2	1
7	Роль НАТО в системі міжнародної та євроатлантичної безпеки	2	1
8	Україна в системі міжнародної безпеки	4	1
Разом		20	8

2. МЕТОДИЧНІ МЕТЕРІАЛИ ЗА ЗМІСТОВИМИ МОДУЛЯМИ ТА ТЕМАМИ ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. МІСЦЕ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН



Тема 1. Становлення та розвиток безпекових досліджень

Ключові терміни: національна безпека, міжнародна безпека, національні загрози, глобальні виклики та загрози, миротворчі операції, гуманітарна допомога, міжнародні відносини, міжнародні конфлікти, міжнародна співпраця.

При роботі на практичному занятті здобувачі розподіляються на малі групи. Кожна група отримує конкурентне завдання, формулює відповідь, яку озвучує один з її представників.

Завдання 1

Дослідити одну з концепцій безпеки (наприклад, концепція колективної безпеки, концепція людської безпеки, концепція екологічної безпеки).

В процесі формулювання відповіді доцільно розкрити такі питання:

Коли і за яких умов сформувалася концепція?

Які фактори сприяли її розвитку?

Які виклики вона вирішувала?

Після обговорення групи презентують результати своїх досліджень.

Завдання 2

Проаналізувати фактори зовнішнього та внутрішнього безпекового середовища та формування стратегії зміцнення національної безпеки в сфері державної безпеки України.

Завдання 3 (евристичне)

Уявіть, що створюється нова держава. Завдання для малих груп – розробити концепцію безпеки для цієї країни.

Питання для опрацювання в процесі формулювання концепції

безпеки:

Які виклики безпеки можуть виникнути?

Які принципи будуть закладені у стратегію безпеки?

Які ресурси необхідно залучити для її реалізації?

Завдання 4 (евристичне)

Охарактеризувати вплив таких організацій, як ООН, НАТО, ОБСЄ, на формування сучасних підходів до безпекових досліджень.

Питання для опрацювання в процесі формулювання відповіді:

Які найбільші досягнення цих організацій у сфері безпеки?

Як їх діяльність сприяла розвитку академічних досліджень у цій галузі?

Методичні матеріали для обговорення:



Організація об'єднаних націй (ООН) сьогодні залишається найвпливовішою міжнародною організацією, яка об'єднує більшість країн світу для вирішення глобальних викликів і підтримання міжнародного порядку.

ООН була створена 24 жовтня 1945 року після Другої світової війни з метою запобігання новим глобальним конфліктам. Ця дата відзначається як День ООН.

Штаб-квартира: Нью-Йорк, США.

Кількість держав-членів: 193 країни.

Основна мета: Підтримання міжнародного миру та безпеки, розвиток дружніх відносин між державами, співпраця у вирішенні міжнародних проблем, захист прав людини, дотримання принципів міжнародного права.

Головні органи ООН:

Генеральна Асамблея – головний представницький орган, у якому представлені всі країни-члени.

Рада Безпеки – відповідає за підтримання миру і безпеки (5 постійних членів з правом вето: США, Китай, Росія, Франція, Велика Британія, і 10 непостійних членів).

Економічна і Соціальна Рада (ЕКОСОП) – координує економічну, соціальну та гуманітарну діяльність.

Міжнародний Суд – вирішує спори між державами на основі міжнародного права.

Секретаріат – забезпечує адміністративну діяльність, очолюється Генеральним секретарем.

Рада з Опіки (зараз неактивна) – займалася управлінням територій під опікою.

Основні напрями діяльності:

Підтримання миру (миротворчі місії).

*Захист прав людини.
Гуманітарна допомога.
Боротися з бідністю, голодом, хворобами (наприклад, через програми ВООЗ, ЮНІСЕФ).
Сталий розвиток (Цілі сталого розвитку 2030).
Протидія зміні клімату.
Генеральний секретар:
Антоніу Гутерреш (з 2017 року, Португалія).
Офіційні мови:
Англійська, французька, іспанська, російська, китайська, арабська.
Фінансування:
Внески держав-членів відповідно до їх економічних можливостей.*



НАТО (Організація Північноатлантичного договору)

НАТО створено 4 квітня 1949 року шляхом підписання Вашингтонського договору.

Штаб-квартира: Брюссель, Бельгія.

Кількість держав-членів: 31 країна (станом на грудень 2024 року).

Останньою приєдналася Фінляндія (квітень 2023 року).

Основна мета: Гарантування свободи та безпеки країн-членів через політичні та військові засоби. Основоположний принцип – колективна оборона: напад на одного члена НАТО вважається нападом на всіх (Стаття 5 Вашингтонського договору).

Ключові функції:

- 1. Колективна оборона: забезпечення безпеки країн-членів у разі агресії.*
- 2. Кризове управління: участь у миротворчих операціях і врегулюванні конфліктів.*
- 3. Безпека через співпрацю: взаємодія з партнерами та сприяння стабільності за межами Альянсу.*

Головні органи НАТО:

- 1. Північноатлантична рада (НАС): найвищий політичний орган, приймає ключові рішення.*
- 2. Військовий комітет: координує військові стратегії та операції.*
- 3. Генеральний секретар: політичний керівник НАТО, відповідає за забезпечення консенсусу серед членів (зараз – Єнс Столтенберг).*

Основні напрями діяльності:

- Забезпечення оборони через сили швидкого реагування (NATO Response Force).*
- Підтримка країн-партнерів у розбудові оборонного потенціалу.*
- Захист критичної інфраструктури, кібербезпека.*
- Реалізація операцій із забезпечення миру (наприклад, в Афганістані чи на Балканах).*

- Реагування на гібридні загрози та зміни клімату.

Програми партнерства:

НАТО активно співпрацює з країнами, які не є членами Альянсу, через програми: Партнерство заради миру (PfP): підтримка оборонної реформи; Індивідуальні плани партнерства (IPAP): взаємодія з країнами-партнерами (наприклад, Україна, Грузія); Середземноморський діалог і Стамбульська ініціатива: співпраця з країнами Близького Сходу.

Відносини з Україною. Україна є партнером НАТО з 1991 року. У 2020 році Україна отримала статус партнера з розширеними можливостями (EOP). У 2023 році на саміті у Вільнюсі було створено Раду Україна–НАТО. Україна активно реформує сектор безпеки та оборони відповідно до стандартів НАТО.



Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ; OSCE)

ОБСЄ була заснована у 1975 році як Нарада з безпеки і співробітництва в Європі (НБСЄ). У 1994 році на Будапештському саміті організація отримала сучасну назву.

Штаб-квартира: Відень, Австрія.

Члени: 57 держав-членів, включаючи країни Європи, Центральної Азії, Північної Америки та Монголію.

Основна мета. Сприяння миру, стабільності, демократії та співробітництву в Європі та за її межами.

Пріоритети діяльності:

Політико-військовий вимір: контроль над озброєннями, запобігання конфліктам, зміцнення довіри між державами.

Економіко-екологічний вимір: боротьба з корупцією, управління природними ресурсами, енергетична безпека.

Людський вимір: захист прав людини, сприяння демократії, свобода ЗМІ, забезпечення верховенства права.

Ключові органи ОБСЄ:

Постійна рада: основний форум для переговорів і прийняття рішень.

Генеральний секретар: виконавчий керівник організації (зараз - Гельга Марія Шмід).

Парламентська асамблея: сприяє парламентській співпраці між країнами-членами.

Бюро з демократичних інститутів і прав людини (ODIHR): спостереження за виборами, моніторинг прав людини.

Особливості діяльності:

ОБСЄ не має юридично обов'язкових договорів, її рішення приймаються консенсусом.

Здійснює місії у країнах-членах для підтримки стабільності,

спостереження за виборами та врегулювання конфліктів.

Діяльність в Україні:

ОБСЄ має Спеціальну моніторингову місію (СММ) в Україні з 2014 року, яка спостерігає за ситуацією на сході країни.

Організація відіграє ключову роль у переговорах і підтримці Мінських угод.

Забезпечує моніторинг дотримання прав людини та підтримує демократичні процеси в Україні.

ОБСЄ : що таке ОБСЄ: https://www.youtube.com/watch?v=ZOgDbC_Nrvo

Питання для розгляду на практичному занятті

1. Поясніть сутність міжнародної безпеки та охарактеризуйте її складові.
2. Поясніть чим викликана необхідність уваги до міжнародної безпеки?
3. Визначте принципи та інструментарій міжнародної безпеки.
4. В чому полягає міжнародне співробітництво в боротьбі з соціально-економічними та екологічними загрозами?
5. Які перспективи розв'язання соціально-економічних та екологічних питань міжнародної безпеки?
6. Охарактеризуйте сучасні вимоги до партнерських відносин в гуманітарній допомозі.
7. Визначте завдання вирішення проблем забезпечення миру та стабільності в ЄС та інших регіонах світу.
8. Поясніть, що являють собою тенденції розвитку сучасних загроз міжнародній безпеці?



Тема 2. Система міжнародної безпеки

Ключові терміни: національні інтереси, державне управління, національна безпека, міжнародні відносини, міжнародне партнерство та співробітництво, управління у сфері державної безпеки.

Завдання для практичної роботи на практичному занятті (робота в малих групах)

Завдання 1

Обговорити дин із сучасних викликів (наприклад, війна в Україні, тероризм, кібератаки, пандемії).

Здобувачі аналізують завдання у малих групах та формулюють відповіді на такі питання:

Як цей виклик впливає на систему міжнародної безпеки?

Які міжнародні організації мають вирішувати цю проблему?
Які заходи можна запропонувати для ефективного вирішення?
Кожна група презентує власні висновки.

Завдання 2 (евристичне)

Здобувачі розподіляють ролі: представники країн-членів Ради Безпеки ООН (включаючи постійних членів із правом вето).

Тема засідання: обговорення нової міжнародної загрози (наприклад, регіонального конфлікту або кібератаки).

Завдання: кожен представник має сформулювати позицію своєї країни, запропонувати рішення та домовитися про прийняття резолюції.

Модератор (викладач) оцінює ефективність переговорів та результати обговорення.

Завдання 3

Визначте поетапний розвитку співпраці між Україною та державою (на вибір) в питаннях міжнародної безпеки. Визначте ключових факторів успіху в аспекті двосторонньої співпраці між Україною та державою (на вибір). Результати оформити у вигляді таблиці:

Таблиця - Етапи розвитку двосторонніх стосунків між Україною та державою (на вибір) в питаннях забезпечення безпеки

Безпековий напрямок	Характеристика

Завдання 4

Сформулювати SWOT-аналіз сучасної системи міжнародної безпеки, визначивши:

Strengths (сильні сторони): Що працює ефективно?

Weaknesses (слабкі сторони): Які обмеження існують?

Opportunities (можливості): Які позитивні перспективи розвитку?

Threats (загрози): Які ризики домінують?

Питання для обговорення на практичному занятті

1. Назвіть до яких міжнародно-правових актів приєдналася Україна з метою забезпечення безпеки?

2. Охарактеризуйте процес співробітництва України в стратегічних напрямках з міжнародними організаціями і державними інституціями різних країн.

3. В чому полягали проблеми відстоювання національних інтересів України в системі міжнародних відносин?

4. Які особливості мала імплементація Україною та США щодо міжнародної допомоги?

5. Поясніть, яким чином Україна бере участь в міжнародних відносинах? (наведіть приклади)

6. Поясніть, в чому сутність участі України в міжнародних організаціях та який вплив їх діяльність має на геополітичний курс країни?



Тема 3. Правові основи забезпечення міжнародної безпеки

Ключові терміни: міжнародні відносини, міжнародна безпека, правові норми, національне законодавство, міжнародне право, національні інтереси та перспективні напрямки розвитку, міжнародні організації, уряди іноземних держав.

Завдання для виконання на практичному занятті (робота в малих групах)

Завдання 1

Ознайомлення з основними міжнародними правовими актами.

Кожна група аналізує один із міжнародних договорів:

Статут ООН (1945).

Північноатлантичний договір (1949).

Договір про нерозповсюдження ядерної зброї (1968).

Женевські конвенції (1949).

Паризька хартія для нової Європи (1990).

Завдання для груп:

Визначити мету договору.

Описати ключові положення, які стосуються міжнародної безпеки.

Проаналізувати значення договору в сучасному світі.

Завдання 2 (евристичне)

Уявіть, що ви представник у міжнародній організації (український дипломат в ООН), який намагається вплинути на рішення міжнародної організації. Складіть стратегію лобіювання, яка максимально ефективно просуває інтереси країни на міжнародній арені.

Методичні рекомендації: Лобіювання - це процес впливу на державні органи, політичні рішення або громадську думку з метою просування інтересів певної групи, організації або особи. Стратегія лобіювання визначає системний підхід до досягнення поставлених цілей у цьому процесі.

Цілі та завдання стратегії лобіювання

Просування інтересів: представлення та захист інтересів окремих осіб, організацій чи секторів економіки.

Вплив на політику: формування політичного порядку денного або сприяння ухваленню законодавства.

Підтримка громадської думки: формування суспільної підтримки для забезпечення успіху лобістських ініціатив.

Завдання 3

Розробіть програму співпраці між державами або міжнародними організаціями у різних сферах (на вибір).

Завдання 4 (евристичне)

Один із членів ООН порушив принципи Статуту ООН (наприклад, Вторгнення Іраку в Кувейт (1990) та реакція ООН. Війна в Косово (1999). Російська агресія проти України (з 2014 року)).

Визначити, які правові механізми передбачає Статут ООН для врегулювання конфлікту.

Сформулювати рекомендації для Ради Безпеки ООН щодо дій у цій ситуації.

Обговорити можливі наслідки прийнятих рішень.

Методичні рекомендації до виконання завдання:

1. *Ознайомтеся зі Статутом ООН, звернувши увагу на статті, що стосуються:*

- *Заборони застосування сили (Стаття 2, п. 4).*
- *Вирішення конфліктів мирними засобами (Розділ VI).*
- *Застосування примусових заходів (Розділ VII).*

2. *Визначте, які правові механізми доступні для врегулювання ситуації:*

- *Роль Ради Безпеки ООН.*
- *Потенційне звернення до Міжнародного суду ООН.*
- *Залучення Генеральної Асамблеї ООН (згідно з резолюцією «Єдність заради миру»).*

3. *Розробіть рекомендації щодо дій Ради Безпеки ООН у цій ситуації, наприклад:*

- *Вимога до країни негайно припинити агресію.*
- *Рішення про введення економічних санкцій проти країни-агресора.*
- *Надання мандату миротворчим силам для стабілізації ситуації.*
- *Передача справи до Міжнародного суду ООН.*

4. *Проаналізуйте можливі наслідки кожного з ухвалених рішень:*

- *Як економічні санкції вплинуть на країну та її внутрішню стабільність?*
- *Чи зможуть миротворчі сили ефективно виконувати свою роль у регіоні?*
- *Як рішення Ради Безпеки ООН вплинуть на міжнародну репутацію обох країн?*

Питання для розгляду на практичному занятті

1. Поясніть, сутність міжнародного права та його роль у міжнародних відносинах?

2. Поясніть як міжнародне право сприяє розвитку міжнародних відносин? Назвіть виклики та загрози стоять перед сучасною дипломатією?

3. Назвіть основні принципи й цінності міжнародного права, які використовуються в дипломатії для досягнення міжнародних цілей та розв'язання конфліктів?

4. Охарактеризуйте інструменти міжнародного та національного права, які використовуються дипломатами для досягнення міжнародних цілей.

5. Надайте оцінку, яким чином міжнародні відносини впливають на економічний розвиток країн?

6. Які позитивні та негативні аспекти міжнародних відносин?

7. Назвіть зміни відбуваються в сфері міжнародної безпеки в умовах сучасного світу?

8. Як впливає міжнародне право на формування національних інтересів.



Тема 4. Інституційні основи підтримання міжнародної безпеки

Ключові терміни: міжнародні організації, міжнародне співробітництво, форми, держава, правові основи, нормативно-правове регулювання, державне управління, конфлікти та загрози, національна безпека.

Практичні завдання для розгляду на занятті (робота в малих групах)

Завдання 1

Розкрийте сутність інтервенції в діяльності міжнародних організацій. Проаналізуйте чинники, що легітимізують застосування міжнародними організаціями санкцій.

Завдання 2 (евристичне)

Розглянути правові механізми, які використовуються міжнародними організаціями (ООН, НАТО, ОБСЄ). Скласти SWOT-аналіз, визначивши:

Strengths (сильні сторони): Що працює ефективно?

Weaknesses (слабкі сторони): Які існують обмеження?

Opportunities (можливості): Як можна покращити правові механізми?

Threats (загрози): Які ризики виникають через їх недоліки?

Завдання 3

Проаналізуйте механізм співробітництва між неурядовими та міждержавними організаціями та опишіть напрями його удосконалення. Обґрунтуйте відповідь.

Завдання 4

Проаналізуйте діяльність міжнародних організацій та їх вплив на повномасштабну війну в Україні. Надайте оцінку державної політики під час війни.

Питання для розгляду на практичному занятті

1. Яка основна роль ООН у підтриманні міжнародної безпеки та які її головні органи займаються безпековими питаннями?
2. Які функції виконує Рада Безпеки ООН у врегулюванні міжнародних конфліктів?
3. Що таке миротворчі операції ООН, які їхні основні завдання та приклади успішного впровадження?
4. Яким чином НАТО сприяє забезпеченню міжнародної безпеки та які виклики стоять перед Альянсом у сучасному світі?
5. Яка роль ОБСЄ у попередженні конфліктів, моніторингу дотримання міжнародних угод і захисті прав людини?
6. Як функціонують регіональні організації в системі міжнародної безпеки (наприклад, ЄС, АСЕАН, Африканський Союз)?
7. Яким чином Міжнародний суд ООН сприяє вирішенню спорів між державами?
8. Що таке санкційні механізми ООН та інші інструменти примусу, що використовуються для забезпечення міжнародної безпеки?
9. Які основні виклики стоять перед інституціями міжнародної безпеки в умовах глобалізації та зростання нових загроз, таких як кібербезпека чи тероризм?
10. Яка роль неурядових організацій у підтриманні міжнародної безпеки, зокрема в гуманітарних операціях та розв'язанні конфліктів?

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

ГЛОБАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ ТА ПОЛІТИКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ: ЕКОНОМІЧНИЙ, ПРОДОВОЛЬЧИЙ ТА ОБОРОННИЙ ВИМІРИ



Тема 5. Стратегії та політика забезпечення міжнародної економічної безпеки

Ключові терміни: міжнародна економічна безпека, економічний суверенітет, глобальні економічні виклики, санкції, енергетична безпека, критична інфраструктура, економічний націоналізм, міжнародна торговельна політика, кібербезпека.

Завдання для роботи на практичному занятті (робота в малих групах)

1. Провести аналіз політики економічної безпеки конкретної країни (наприклад, США, Китаю чи України): виявити пріоритети, загрози та механізми їх усунення.
2. Оцінити вплив глобальних економічних організацій (МВФ, Світовий банк, СОТ) на забезпечення міжнародної економічної безпеки.
3. Розробити стратегію забезпечення енергетичної безпеки для регіону чи країни з урахуванням глобальних тенденцій.
4. Проаналізувати наслідки введення міжнародних економічних санкцій для країн-об'єктів та ініціаторів.
5. Оцінити кіберзагрози для міжнародної економіки та запропонувати політичні заходи для їх мінімізації.

Методична довідка: Кібербезпека - це сукупність заходів, спрямованих на захист інформаційних систем, мереж, даних та програм від кіберзагроз, таких як хакерські атаки, кібершпигунство, кібервійни та інші форми несанкціонованого втручання.

Кіберзагрози як виклик міжнародній безпеці:
кібератаки на критичну інфраструктуру (енергетика, транспорт, комунікації);
кібершпигунство, спрямоване на отримання конфіденційної інформації;
розповсюдження дезінформації через цифрові платформи;
використання кібертехнологій терористичними групами;
Основні міжнародні ініціативи та організації:

1. ООН: Група урядових експертів з питань інформаційно-комунікаційних технологій (GGE) працює над розробкою норм поведінки держав у кіберпросторі.

2. НАТО: Центр передового досвіду з кіберзахисту (CCDCOE) в Таллінні. Програма НАТО з посилення кібербезпеки для країн-партнерів.

3. Європейський Союз: Директива NIS (Network and Information Systems) щодо кібербезпеки. Агенція ЄС з кібербезпеки (ENISA).

4. Інші ініціативи: Будапештська конвенція про кіберзлочинність (Council of Europe). Глобальний форум з кіберекспертизи (GFCE).

Питання для розгляду на практичному занятті

1. Які ключові елементи визначають міжнародну економічну безпеку?

2. Як міжнародні економічні санкції впливають на глобальну економічну стабільність?

3. У чому полягає роль міжнародних фінансових організацій у забезпеченні економічної безпеки?

4. Які сучасні виклики стоять перед забезпеченням енергетичної безпеки у світі?

5. Як глобалізація впливає на політику забезпечення економічної безпеки?

6. Які стратегії використовують країни для захисту своєї критичної інфраструктури?

7. Як кіберзагрози можуть впливати на міжнародну економічну безпеку?

8. У чому полягає взаємозв'язок між економічним націоналізмом і міжнародною економічною безпекою?

9. Які інструменти використовуються для запобігання економічним кризам на міжнародному рівні?

10. Які принципи повинні враховуватися під час формування стратегії забезпечення економічної безпеки?



Тема 6. Міжнародна продовольча безпека та напрями її забезпечення

Ключові терміни: міжнародні відносини, національні інтереси, національна безпека, міжнародна безпека, міжнародні переговори, комунікативний аспект, легітимний аспект, партнери, економічна безпека, державне регулювання, інструменти, механізми, продовольство, продовольча безпека.

Завдання для розгляду на практичному занятті

Завдання 1

Проаналізуйте методики і механізми стимулювання аграрного розвитку, державної підтримки і захисту інтересів вітчизняних виробників продовольства. Наведіть приклади за різними країнами.

Методичні матеріали:

1. Що таке світова продовольча безпека і чому Україна посідає 63 місце у рейтингу. <https://bakertilly.ua/id44424/>
2. Глобальний індекс продовольчої безпеки. <http://surl.li/syjrkb>
3. Що таке продовольча безпека? <https://stories.state.gov/what-is-food-security-uk/>

Завдання 2

Проведіть аналіз показників, які використовуються для оцінки продовольчої безпеки в масштабах однієї держави (на вибір здобувача):

Оберіть одну країну (за власним вибором).

Здійсніть аналіз основних показників, які використовуються для оцінки продовольчої безпеки цієї країни (наприклад, доступність продуктів харчування, рівень імпорту/експорту продовольства, рівень бідності та голоду).

Побудуйте графіки або таблиці для представлення ключових показників продовольчої безпеки.

Зробіть висновки щодо тенденцій і проблем, які спостерігаються у вибраній країні.

Окресліть основні управлінські підходи до розробки політики щодо розвитку продовольчої безпеки держави.

Запропонуйте власні рекомендації для підвищення ефективності політики продовольчої безпеки в обраній країні.

Використайте приклади успішних стратегій інших країн або міжнародних організацій.

Завдання 3 (робота в малих групах)

Надайте детальні характеристики фінансовим важелям держави в забезпеченні функціонування та розвитку агропромислового комплексу:

1. Визначте основні фінансові інструменти, які використовує держава для підтримки агропромислового комплексу (АПК).
2. Проаналізуйте приклади бюджетного фінансування аграрного сектору в Україні за останні 5 років.
3. Дослідіть, як інші країни підтримують агропромисловий сектор. Порівняйте ці заходи з політикою України, визначте ключові переваги та недоліки кожного підходу.
4. Сформулюйте пропозиції щодо вдосконалення фінансових важелів

для розвитку АПК в Україні.

5. Запропонуйте альтернативні механізми фінансової підтримки, враховуючи сучасні виклики (економічна криза, війна, зміна клімату).

Питання для розгляду на практичному занятті

1. Що таке міжнародна продовольча безпека? Як визначається її сутність і основні складові?

2. Які ключові фактори впливають на рівень продовольчої безпеки в міжнародному контексті?

3. Як зміна клімату впливає на забезпечення продовольчої безпеки у світі?

4. Яку роль відіграють міжнародні організації (ООН, FAO, WTO) у забезпеченні продовольчої безпеки?

5. Які виклики стоять перед країнами, що розвиваються, у контексті продовольчої безпеки?

6. Як сучасні аграрні технології сприяють вирішенню проблеми голоду?

7. Яку роль відіграє міжнародна торгівля у забезпеченні продовольчої безпеки?

8. Які стратегічні напрями політики забезпечення продовольчої безпеки існують у різних країнах?

9. Які шляхи мінімізації продовольчих криз у світі можна запропонувати?

10. Як війни та збройні конфлікти впливають на продовольчу безпеку регіонів і світу в цілому?

11. Що таке продовольчий суверенітет, і як він пов'язаний із продовольчою безпекою?

12. Яка роль України у глобальній системі забезпечення продовольчої безпеки?



Тема 7. Роль НАТО в системі міжнародної та євроатлантичної безпеки

Ключові терміни: міжнародні відносини, НАТО, міжнародні організації, зовнішня політика, політичні інструменти, розвиток держави, політичні інтереси, церемоніал, пріоритети держав, міжнародна безпека.

Завдання для розгляду на практичному занятті

Завдання 1

Поясніть основні фактори, загрози та виклики, що обумовлюють функціонування міжнародної безпеки на сучасному етапі. Надайте оцінку

доцільності її подальшої розбудови навколо Північноатлантичного Альянсу з урахуванням набутого цією міжнародною організацією потенціалу і досвіду як високо розвинutoї військово- політичної структури безпеки.

Завдання 2

Дослідить еволюцію стратегічних концепцій НАТО (наприклад, 1991, 1999, 2010, 2022). Визначте ключові зміни у пріоритетах Альянсу та поясніть, як вони впливають на міжнародну безпеку. Обґрунтуйте, у чому унікальність підходу НАТО до забезпечення міжнародної та регіональної безпеки.

Завдання 3 (робота в малих групах)

Оберіть одну з операцій НАТО (наприклад, в Афганістані, на Балканах або підтримку України). Проаналізуйте її мету, перебіг та результати. Дайте оцінку її впливу на євроатлантичну безпеку.

Завдання 4

Розробіть схему взаємодії НАТО з ключовими партнерами (ЄС, ООН, ОБСЄ, Україна, Грузія тощо). Визначте, як такі партнерства зміцнюють міжнародну систему безпеки.

Питання для розгляду на практичному занятті

1. Які стратегічні цілі закладені в основі діяльності НАТО, і як вони трансформувалися з часу заснування Альянсу?
2. Яка роль НАТО у забезпеченні колективної безпеки в рамках статті 5 Вашингтонського договору?
3. Як впливає розширення НАТО на євроатлантичну безпеку та стабільність регіону?
4. У чому полягає значення партнерства НАТО з країнами, що не є членами Альянсу (наприклад, Україною)?
5. Які інструменти та механізми НАТО використовує для протидії сучасним загрозам, таким як тероризм, кіберзагрози та гібридні війни?
6. Яка взаємодія існує між НАТО та Європейським Союзом у контексті міжнародної безпеки?
7. Як вплинули події в Україні після 2014 року на політику НАТО щодо східного флангу Альянсу?
8. Яку роль відіграє НАТО у запобіганні ядерному розповсюдженню?
9. У чому полягає стратегічне значення місій НАТО за межами Європи, таких як операції в Афганістані?
10. Як можна оцінити внесок окремих країн-членів НАТО у загальну систему євроатлантичної безпеки?



Тема 8. Україна в системі міжнародної безпеки

Ключові терміни: міжнародні відносини, національні інтереси та можливості, дипломатія, міжнародне співробітництво, двосторонні угоди, міжнародне становище, цілісності держави, захист прав та обов'язків, розвиток, міжнародне право, українське законодавство, зовнішньополітичний курс, партнерство.

Завдання для розгляду на практичному занятті

Завдання 1

При в'їзді на територію України дипломату, що прямує до посольства для виконання службових обов'язків, з боку представника органу митної влади було створено конфлікт інтересів.

Поясніть алгоритм дій для вирішення конфлікту.

Завдання 2 (робота в малих групах)

Поясніть який існує порядок надання дипломатичних привілеїв та імунітетів персоналу міжнародним організаціям? Якщо, приміром, одна держава заявила протест іншій державі у зв'язку з тим, що остання порушила дипломатичний імунітет офіційних представників держави, які знаходилися на території держави. Обґрунтуйте відповідь.

Ситуація 3

Охарактеризуйте сучасні тенденції та позиції держав до використання інституту дипломатичного притулку. Проаналізуйте форми і методи здійснення функцій дипломатичного захисту, визначивши критерії його правомірності.

Ситуація 4

Назвіть особливості дипломатичних представництв на території України. Охарактеризуйте їх вплив на функціональність нашої держави. Оцініть рівень впливу дипломатичних відносин на повномасштабну війну в Україні. Обґрунтуйте відповідь.

Методичні рекомендації

Дипломатичне представництво - це офіційний орган держави, що представляє її інтереси за кордоном, підтримує відносини з приймаючою країною чи міжнародною організацією, а також забезпечує захист прав і свобод своїх громадян за межами держави.

Основні завдання дипломатичного представництва

Представництво держави:

Захист інтересів держави та її громадян в країні перебування відповідно до норм міжнародного права.

Розвиток двосторонніх і багатосторонніх відносин:

Поглиблення політичного, економічного, культурного та наукового співробітництва.

Виконання консульських функцій:

Видача віз, реєстрація громадян, вирішення питань із громадянством, надання правової допомоги громадянам держави.

Збір та аналіз інформації:

Моніторинг подій у країні перебування для інформування уряду своєї держави.

Участь у міжнародних переговорах:

Захист позиції держави в міжнародних угодах та договорах.

Види дипломатичних представництв

Посольство:

Найвищий рівень дипломатичного представництва. Очолюється послом, який є повноважним представником глави держави.

Постійне представництво:

Представляє державу при міжнародних організаціях (наприклад, при ООН чи ОБСЄ).

Місії: тимчасові чи постійні представництва, що виконують конкретні завдання (наприклад, миротворчі місії).

Консульства: виконують функції, пов'язані з обслуговуванням громадян, економічною та культурною співпрацею.

Дипломатичні привілеї та імунітети. Відповідно до Віденської конвенції про дипломатичні зносини (1961):

Приміщення представництва є недоторканими.

Дипломати мають особистий імунітет, що виключає їх підсудність місцевим законам.

Представництво звільняється від оподаткування та митного контролю.

Завдання 5 (евристичне)

Прослухайте виступ Миколи Капітоненко, директора Центру дослідження міжнародних відносин, на зустрічі CEO Club зробив екскурс до сучасних трендів і проблем у сфері міжнародної безпеки. URL: <https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=4Fym0kmYiAg&t=368s>

Підготуйтеся до дискусії.

Питання для обговорення:

1. Які основні виклики у сфері міжнародної безпеки, на вашу думку, є найгострішими для України?

2. Як геополітична конкуренція між великими державами впливає на безпекову ситуацію у світі?

3. Чи здатні такі організації, як ООН, НАТО, ОБСЄ, ефективно

реагувати на сучасні загрози безпеці?

4. Як можна реформувати міжнародні інститути, щоб підвищити їх ефективність у забезпеченні безпеки?

5. Які конкретні кроки може зробити Україна для зміцнення своїх позицій у міжнародній системі безпеки?

6. Яка роль України у сучасному переформатуванні системи регіональної безпеки в Європі?

7. Як тренди глобалізації та регіоналізації взаємодіють у сучасній системі безпеки?

8. Які сценарії розвитку системи міжнародної безпеки ви вважаєте найбільш імовірними в найближчі 10 років?

9. Як Україна може скористатися цими сценаріями для власного зміцнення?

Питання для розгляду на практичному занятті

1. Назвіть основні нормативно-правові акти, які стали основою юридичним підґрунтям для української дипломатичної служби.

2. Поясніть, членом яких найвпливовіших міжнародних загальнополітичних організацій є Україна?

3. В яких міжнародних гуманітарних організаціях Україна має членство?

4. Поясніть, на якій стадії перебувають відносини України із Європейським Союзом?

5. Охарактеризуйте дії Україна може вжити для зміцнення своєї дипломатичної позиції.

6. Назвіть основні можливості для України відкриваються через співпрацю з іншими країнами.

7. Поясніть як вплине на міжнародні відносини України зміна політичної ситуації в росії.

8. Охарактеризуйте виклики і можливості, що стоять перед Україною в контексті євроатлантичної інтеграції.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Національна безпека в контексті європейської інтеграції України: підручник / Г. П. Ситник, М. Г. Орел; за ред. Г. П. Ситника. Київ: МАУП, 2021. 372 с.
2. Корольчук Л.В., Баула О.В., Галазюк Н.М., Зелінська О.М., Кравчук П.Я., Лютак О.М., Савош Л.В., Урбан О.А. Дипломатія. Навчальний посібник. Луцьк: ПП «Волинська друкарня» 2024, 340 с.
3. Деделюк К.Ю. Економічна дипломатія: конспект лекцій. Луцьк: Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки, 2017. 31 с.
4. Бисага Ю.М. Міжнародна безпека, національна безпека, конституційна безпека: теоретико-правові *Порівняльно-аналітичне право*. Ужгород: УНУ. 2020. Вип. 4. С. 43–49.
5. Войціховський, Андрій Васильович. Інформаційна безпека як складова системи національної безпеки (міжнародний і зарубіжний досвід). *Вісник Харківського національного університету імені ВН Каразіна. Серія «Право»* Вип. 29. 2020. С. 281-288.
6. Бехруз Х. Н. Право міжнародних організацій: навч.-метод. посіб. / Х. Н. Бехруз, О. Ю. Цибульська ; за ред. Х. Н. Бехруза ; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса : Фенікс, 2022. 40 с.
7. Лютак О.М., Баула О.В., Галазюк Н.М., Зелінська О.М., Корольчук Л.В., Кравчук П.Я., Урбан О.А., Полянська Т.О. Міжнародні економічні відносини та світова політика. Частина 1: Навчальний посібник. Луцьк: друкарня «Волиньполіграф», 2022. 324 с.
8. Задоя А.О. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник Частина 1 / А.О. Задоя, А.С. Магдич, О.А. Задоя. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2021. 142 с.
9. Грибіненко О. М. Міжнародна економічна безпека в контексті сталого розвитку: Монографія. Д: Середняк Т.К., 2020. 434 с.
10. Грибіненко О. М. Міжнародна економічна безпека: детермінанти та складові розвитку. *Економіка та держава*. 2019.12. С. 121–126. DOI: <https://DOI.ORG/10.32702/2306-6806.2019.12.121>.
11. Вашай, Ю. В., Дорошенко, О. О. Гармонізація інформаційно-аналітичного забезпечення управління економічною безпекою держави в умовах військово-політичної нестабільності. Рівне: НУВГП, 2020. 110 с.
12. Величко К.Ю. Економічна дипломатія України в умовах війни. *Економічна стратегія та перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*: зб. наук. пр. Вип.2(36). С.98-109.
13. Величко К.Ю. Основи дипломатії: конспект лекції з дисц. для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спец. 292 Міжнародні економічні відносини. Харків: ДБТУ, 2024. 103с.
14. Величко К.Ю. Основи дипломатії: метод. вказівки до самостійної роботи здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спец. 292 Міжнародні економічні відносини. Харків: ДБТУ, 2024. 45с.

15. Величко К.Ю. Бізнес-переговори: конспект лекції з дисц. для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх спец. (дисципліна вільного вибору). Харків: ДБТУ, 2024. 96 с.

16. Величко К. Ю., Михайлова О. В. Вивчення міжнародного переговорного процесу як інструменту дипломатичного врегулювання конфліктів. *Модернізація вищої освіти та забезпечення якості освітньої діяльності в умовах європейської інтеграції*: матеріали Міжнар. науково-метод. конференції, 18 жовтня 2024 р. Харків: ДБТУ, 2024. С. 397-399.

17. Бондарчук Н., Чупира О. Актуальні питання забезпечення міжнародної безпеки в рамках реалізації права держави на самооборону. *Молодий вчений*. 2021. 4 (92), 93-97. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-4-92-20>

18. Маргасова В.Г., Косач І.А., Руденко О.М. Національна безпека в системі інтересів суспільства та держави. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. Том 34 (73) № 1 2023. С. 180-184.

19. Сокурченко В.В. Право і Безпека: наук. журн. Харк. нац. ун-т внутр. справ; голов. ред.. Харків, 2023 № 1 (88). DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2023.1>.

20. Ситник Г.П. Виклики національній безпеці у контексті формування нового світового порядку: курс лекцій. К: ТОВ «САК Лтд.», 2023. 103 с.

21. Чітак В.В., Усманов Ю.І. Міжнародний і національно-правовий аналіз стану інформаційної безпеки України в умовах збройного конфлікту. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*, Серія ПРАВО. Вип. 76: частина 2. 2023. с. 271-277.

22. Levkina R.V., Kotko Ya.M., Levkin A.V. Risk management system in transnational corporations. Міжнародна науково-практична конференція «Міжнародні економічні відносини: сталий розвиток України в умовах глобалізації та європейської економічної інтеграції: проблеми, перспективи, ефективність. Фенікс-2022». Харків: НТУ «ХП», 2022.

23. Левкіна Р.В., Котко Я.М. Перспективні напрями розвитку торговельного співробітництва між Україною та Туреччиною. V Міжнародна науково-практична конференція «Підприємництво і торгівля: тенденції розвитку». Одеса: Національний університет «Одеська політехніка», 2022. С.99- 101.

24. Levkina R.V., Kotko Ya.M. The role of economic diplomacy in ensuring ukraine's national security. Міжнародна науково-практична конференція «Міжнародні економічні відносини: сталий розвиток України в умовах глобалізації та європейської економічної інтеграції: проблеми, перспективи, ефективність. Фенікс-2022». Харків: НТУ «ХПУ». 2022.

25. Герасимчук В.Г., Войтко С.В., Серебренніков Б.С., Сакалош Т.В. Міжнародна економіка: підручник. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Видавництво «Політехніка», 2024. 533 с.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВИМИ МОДУЛЯМИ ТА ТЕМАМИ ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ.....	7
2. МЕТОДИЧНІ МЕТЕРІАЛИ ЗА ЗМІСТОВИМИ МОДУЛЯМИ ТА ТЕМАМИ ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ.....	10
Змістовий модуль I. Місце міжнародної безпеки в системі міжнародних відносин.....	10
Тема 1. Становлення та розвиток безпекових досліджень.....	10
Тема 2. Система міжнародної безпеки.....	14
Тема 3. Правові основи забезпечення міжнародної безпеки.....	16
Тема 4. Інституційні основи підтримання міжнародної безпеки.....	18
Змістовий модуль II. Глобальні стратегії та політики забезпечення міжнародної безпеки: економічний, продовольчий та оборонний виміри.....	20
Тема 5. Стратегії та політика забезпечення міжнародної економічної безпеки.....	20
Тема 6. Міжнародна продовольча безпека та напрями її забезпечення.....	21
Тема 7. Роль НАТО в системі міжнародної та євроатлантичної безпеки.....	23
Тема 8. Україна в системі міжнародної безпеки.....	25
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	28

Навчальне видання

МІЖНАРОДНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ

Методичні вказівки для практичної роботи здобувачів першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності
292 Міжнародні економічні відносини ОПП Міжнародна
економіка

Укладачі:

КОТКО Яна Миколаївна
ВЕЛИЧКО Катерина Юріївна

Підписано до друку 02.09.2024 р.
Формат 60 x 84 1/16. Гарнітура
Garamond Умовн. друк. арк. – 1,87
Наклад –.Електронне видання
Державний біотехнологічний
університет 61002, м. Харків, вул.
Алчевських, 44